

KLASSE-AB IN DE CAMBRIDGE KLASSE

Cambridge Audio, veel Britser wordt het niet. Het merk heeft recentelijk de nieuwe EX-serie gelanceerd met twee modellen, de EXN100 en de EXA100. De eerste is een streamer annex voorversterker, de tweede een geïntegreerde versterker met talloze opties, deels toegespitst op gebruik met de EXN100. Beide apparaten zijn op de deурmat van HVT beland. De pre-amp/streamer komt later in de schijnwerpers. Als eerste is de rode loper uitgelegd voor de EXA100. Een bijzondere klasse waarin de lange expertise van het merk vooruitblijkt op de eisen van de toekomst. Beproefde technieken in een nieuw design, met nieuwe mogelijkheden.

De nieuwe EX-lijn bestaat vooralsnog uit twee producten, maar uitbreiding trappelt in de coulissen. Aan het uitbrengen van dit tweetal zijn drie jaren van ontwikkeling en uitgebreide testen voorafgegaan. Cambridge heeft de tijd genomen met de eerstelingen van de nieuwe reeks en met reden. Het Britse merk heeft een reputatie hoog te houden, zeker

in de middenklasse, waar het al zo dringen is. Het resultaat ziet Cambridge Audio als de opvolger van de Azur 851 reeks. Het duo mag ook gezien worden als een primeur. Het stilzwijgen over de nieuwe lijn duurde tot oktober, vorig jaar. De Audio Show iEar' in Tilburg zag de première in de Benelux. Het ontwerp is een combinatie van uitgekende aansluitmogelijkheden

die hand in hand gaan met een sublieme eindtrap, waarover straks meer. Naar goed gebruik, laten we eerst de fabrikant aan het woord:

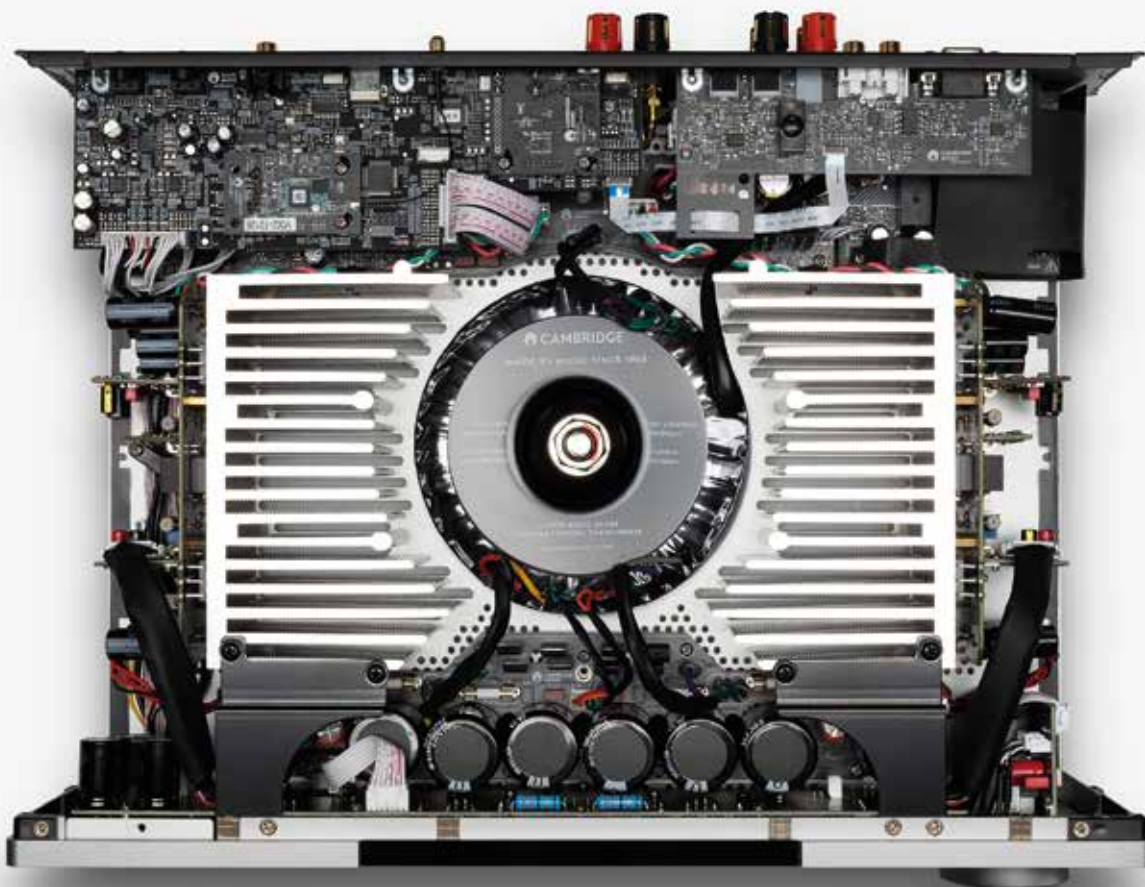
“We believe this is, pound for pound, the finest amplifier we’ve ever built. It exemplifies the new EX Series, overdelivery on performance and versatility in this category”, aldus James Johnson-Flint, eigenaar en CEO van Cambridge Audio. “EXA100 is a serious step up for anyone upgrading from our CX amps, and the perfect stepping stone to the Edge range.”

Daaruit kunnen we afleiden dat de EX-serie wordt gezien als de brug tussen het bescheiden repertoire en de top-range. Wat in ieder geval is gebleven, is de geweldige eindversterker. De meeste technologieën van dit onderdeel komen uit de Edge M monoblok power amp, het vlaggenschip van Cambridge Audio, gebaseerd op klasse-AB versterking. Visueel bewijs is het monster van een ringkerntransformator; “heavily shielded, super-quiet and flanked by crisply polished heavy-duty heat sinks that gleam through the top grilles – as effective as they are striking”. Ferme taal, ondersteund door de aanblik van de grote roosters.

Sluit u even aan?

De versterker biedt een keur aan aansluitmogelijkheden, zowel analoog als digitaal. In de eerste sectie vinden we ingangen in de vorm van gebalanceerde XLR's en drie paar RCA-inputs op lijnniveau. De analoge uitgangen bestaan uit een pre-amp output, een signaal voor de subwoofer en een jack-uitgang voor een hoofdtelefoon, aan de voorzijde. Er is twee paar terminals voor de luidsprekers. De digitale sectie van de inputs omvat een HDMI eARC voor de tv, 1x USB Audio, 2x S/PDIF-optisch en 1x coaxiaal. De gebalanceerde XLR-ingangen, samen met de gebalanceerde XLR-uitgangen van de EXN100, de Power Amp-mode en de Pre Amp-mode bieden de mogelijkheid om een voorversterker naar keuze direct aan te sluiten op de eindtrap en een integratie met de EXN100, die dan tevens als voorversterker kan fungeren.

Een veelzijdig apparaat als de Cambridge Audio EXA100 vraagt om uitgebreid besnuffelen met uiteenlopende componenten. Drie sets luidsprekers zijn aangesloten, waarvan één aangevuld met een subwoofer. Aan de voorkant heb ik drie hoofdtelefoons

toevertrouwd, de Meze Audio 105 AER en de twee Focals die elders in deze HVT hun opwachting maken, de Azurys en de Hadenys. De toegepaste luidsprekers zijn zeer uiteenlopend in karakter en prijsklasse. In de vorige HVT vormden de Fyne Audio F5E plus de REL T/ZERO subwoofer de stralende Pin-Up. Het bijzondere van dit trio is dat het bestaat uit drie kleine kubussen, voor net iets meer dan 1.000 euro over de toonbank gaat en klinkt als een veel duurdere set. De tweede luidspreker voegt zich schurkend in hetzelfde segment. De KEF Q Concerto Meta ontleent haar naam aan het eind van de jaren zestig maar is uitgerust met moderne componenten. KEF omschrijft het model als “een opstapje naar hifi-audio”. Met het eigen high-end programma in het achterhoofd klopt dat wel, maar er moet nog steeds bijna 1.200 euro voor worden neergeteld, per set.

DPC

Luidsprekerset nummer drie is van een heel andere orde. De Perlisten S7t zit aan de bovenkant van het spectrum en is een vloerstaander met twee verschillende paren woofers en het fameuze DPC-array, waarin twee kleine middentoners en een tweeter zijn ondergebracht. Net zo gevarieerd zijn de op de EXA100 losgelaten bronnen. Als eerste de Cambridge EXN100. Deze voorversterker annex streamer is het onderwerp van een komende editie van HVT, maar voor deze test alvast ingezet. Daartoe is gebruik gemaakt van de coaxiale digitale uitgang van de EXN100 en de

gebalanceerde XLR Audio Output, aangesloten op de gebalanceerde XLR Audio Input van de EXA100. Maar ik heb ook gebruik gemaakt van de DD35, een uitstekend loopwerk van Primare waarvan de coaxiale S/PDIF is verbonden met dezelfde ingang van de digitale module in de EXA100. De verleiding was groot om ook de PRE35 ter vergelijking in te zetten, maar heb dit toch maar niet gedaan. Deze uitmuntende voorversterker annex streamer van Primare zit in een wezenlijk andere prijsklasse dan dit model van Cambridge; appels en peren laten zich gelden. Toch zou het in principe kunnen, met de Power Amp-mode. Je profiteert dan van best of both worlds, met de geweldige eigenschappen van de klasse-AB eindversterker in de EXA100.

And now for something completely different

Voor een deel is het dus een gezellig Brits onderonsje geworden. Primare is echter zo Zweeds als maar kan en Perlisten vindt haar oorsprong in Denemarken, met de Verenigde Staten als thuisbasis. Laten we beginnen met de bronnen. Ik blik wat vooruit, maar de streamer kan zich uitstekend meten met de cd-content, zoals weergegeven met de DD35. De vele kruisbestuivingen vormen tevens een goede gelegenheid om de verschillende DAC's met elkaar te vergelijken. De EXN100 is

immers uitgerust met een eigen DA-omzetting. De ESS ES9028Q2M SABRE32 Reference DAC is van een ander type dan die in de versterker en ik bespeur een licht klankverschil. Door de analoge connectie, zowel RCA al gebalanceerd XLR, maak je uiteraard gebruik van de conversie in de EXN100. En die klinkt toch anders, in mijn oren ook wat beter. Op dezelfde manier mocht ik het verschil ervaren met de cd-content. Zowel de EXN100 als de EXA100 zijn voorzien van digitale ingangen, zodat ook de cd met de twee DAC's is beluisterd, met hetzelfde resultaat.

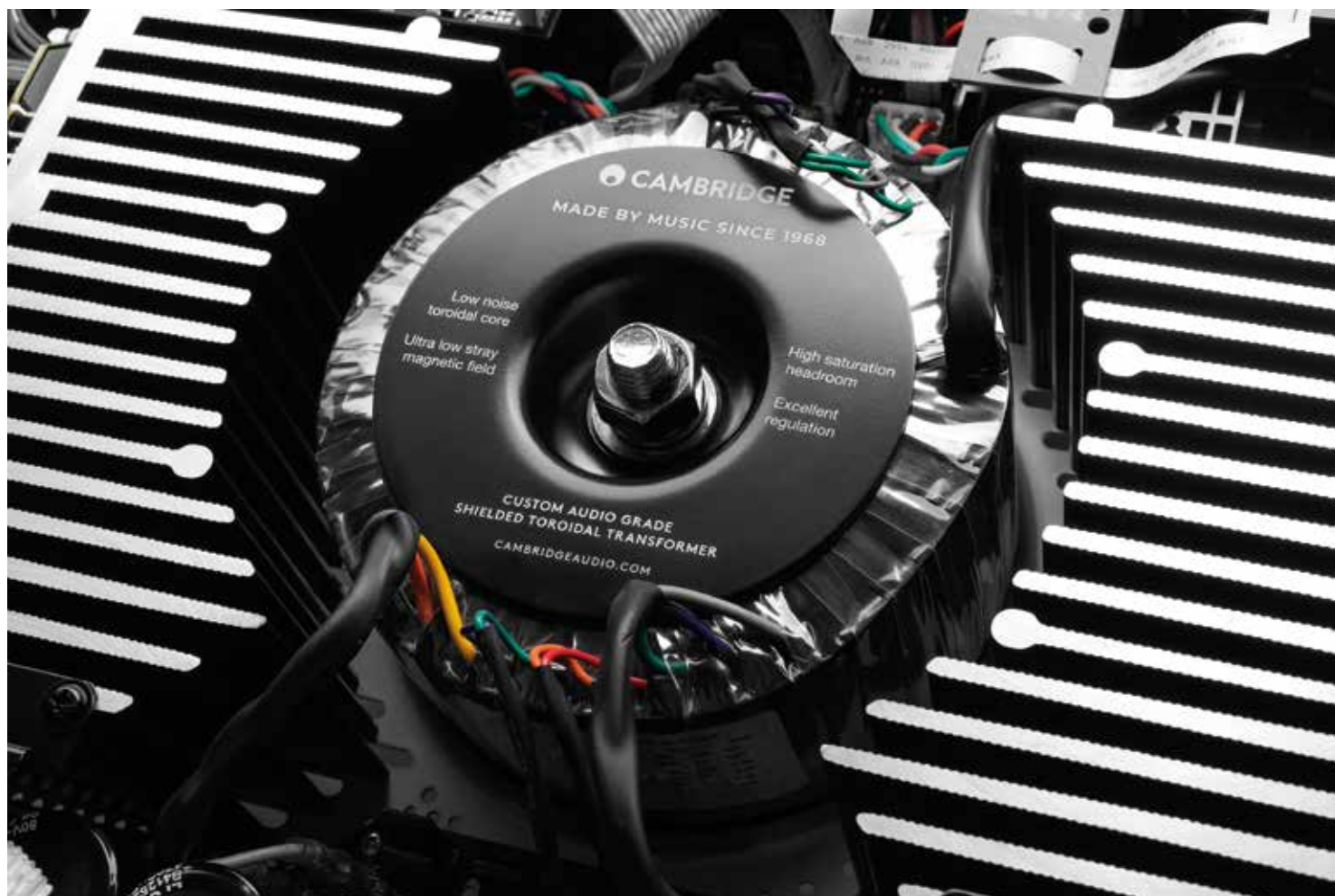
Subliem

Wat niet wegneemt dat het geluidsbeeld met beide opties ronduit subliem is, zeker als je de EXA100 classificeert als een versterker in de middenmoot. De functies in de voorversterker zijn glashelder en dynamisch, zowel analoog als digitaal. Cambridge Audio heeft de drie jaren van research, ontwikkelen en testen goed benut. Een erg goede move is de koppeling met de klasse-AB eindversterker. Cambridge heeft veel ervaring op dit punt en er is niet bezuinigd. Het apparaat ademt in zijn geheel de sfeer van nieuwe

technologieën en een nieuwe, frisse look, beide gebaseerd op vertrouwde technieken die hun waarde hebben bewezen en die je ook gewoon niet moet veranderen. Punt. En de luidsprekers? De combinatie met het trio Fyne Audio / REL is eveneens subliem. Je zou zeggen, een lichte overkill in het balansvoordeel van de EXA100, maar beide partijen komen uitstekend tot hun recht. Ondanks de voor de REL niet ideale subwoofer-aansluiting – ik verwijs naar de review in de januari-editie van HVT – doet de set het uitstekend in combinatie met de sub-out van de EXA100.

Phono en fenomeen

De KEF Q Concerto Meta is een luidspreker die veel vraagt van de eindversterker. Met mijn beide Primare's, A35.8 en A35.2, is dat geen enkel probleem, maar hoe doet de EXA100 het? Nou, geweldig, met glans. Blijkbaar betekent klasse-AB erg veel op dit punt. Hetzelfde kan gezegd worden over het monster in het gezelschap, de Perlisten S7t. Deze vloerstaander vraagt ook veel van de versterker en wordt in bi-amp mode op haar wenken bediend door de Primare A35.8. De EXA100 heeft deze optie niet, maar wel twee paar

luidsprekeruitgangen waardoor bi-wire mogelijk is. Ook hier hetzelfde verhaal. Met verve is de nieuwe versterker in de EX-serie van Cambridge Audio in staat om ook veeleisende vloerstanders in vol ornaat tot leven te brengen. En hoe!

Ik heb een keur aan muziekgenres op de EXA100 losgelaten, maar ze gaf geen krimp. Van Kite-man tot Chopin, van Tiësto tot Telemann, van Beyoncé tot Bach, van harp tot hard-rock. Het klinkt allemaal even goed, zowel met de beide genoemde bronnen als middels de HDMI eARC (tv) en de USB Audio. Het apparaat is hiermee zowel veelzijdig als compleet. Het enige dat licht fronsen zou kunnen opleveren is het ontbreken van een phono-voortrap. Maar wellicht dat de komende edities in de EX-serie hierin aanvulling kunnen bieden. Voor het overige is de Cambridge Audio EXA100 een absoluut fenomeen dat een stevig statement vormt in deze prijsklasse.

Specificaties:

Model:	Cambridge Audio EXA100
Type:	Geïntegreerde versterker
Vermogen:	2x 100W, klasse-AB
Ingangen:	Digitaal en analoog
Digitaal:	2x Optisch (Toslink), 1x S/PDIF (Coaxiaal), 1x USB Audio, 1x HDMI eARC
Analoog:	3x RCA, lijnniveau, gebalanceerde XLR-input Power Amp-mode voor directe toegang tot de eindtrap, voor pre-amp naar keuze, of in combinatie met de EXN100 streamer, uitgerust met Pre Amp Mode
DA-omzetting:	ESS Sabre ES9018K2M
Draadloos:	Bluetooth 5, met aptX HD, Wifi
Uitgangen:	Louder analoog Pre-out, voor aansluiting op andere eindtrap of externe apparatuur Sub-out, voor aansluiting op een subwoofer Hoofdtelefoonuitgang op het frontpaneel, 6,3 mm jack Twee sets luidspreker-uitgangen, voor een extra set luidsprekers.
Trafo:	Ringkerntransformator
Chassis:	Premium EX-serie, aluminium front
Prijs:	€ 2.199

